

**ВИСНОВОК
ГРОМАДСЬКОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ**

від «6» червня 2016 р.

Назва законопроекту	Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо податкової амністії та оподаткування непідтвердженого доходу)
Номер і дата реєстрації	4713 від 23.05.2016
Автор законопроекту	Н. д. України Фролов М.О.
Веб-адреса картки законопроекту на сервері ВРУ	http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59210
Головний комітет ВРУ	Комітет з питань податкової та митної політики
Етапи проходження законопроекту	Надано для ознайомлення (27.05.2016)
Корупційна небезпечність проекту (за 5-бальною шкалою)	4 (виявлено 6 корупціогенних факторів)
Суспільна важливість проекту (за 5-бальною шкалою)	3 (експертна оцінка)
Висновок та рекомендації	Законопроект не відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Задекларована суть законопроекту

Налагодження правовідносин між державою та фізичними особами (у тому числі самозайнятими) за допомогою їх звільнення від юридичної відповідальності за умови розкриття сум одержаних станом на 1 січня 2016 року доходів попередніх податкових періодів, що перевищують 200 000 гривень.

Ключові наслідки

Статті	Корупціогенний фактор	Наслідок
Ст. 14.1.1 20-1	Широта дискреційних повноважень. Непідтверджений дохід платника податку – сума коштів, що становить різницю між сумою витрат платника податку на придбання в Україні та за кордоном товарів, робіт, послуг та інших матеріальних цінностей у податкових періодах, починаючи з 1 січня 2016 року, та сумою доходів платника податку, що був оподаткований або звільнений від оподаткування у порядку, встановленому законодавством, у минулих та поточному податкових періодах.	Це визначення створює широке поле для зловживань при підрахунку «непідтвердженого доходу», адже не встановлено, які саме види товарів, робіт, послуг маються на увазі; яка має бути їх мінімальна ціна; яким чином доводиться органами ДФС, що вони придбані саме цією фізичною особою і саме за такою ціною; які саме минулі податкові періоди (від якого року) брати до уваги при розрахунку доходів. Це створює широку дискрецію для органів ДФС, які зможуть на власний розсуд визначати наявність та розмір «непідтвердженого доходу» платника податку з метою отримання від нього неправомірної вигоди.
Ст. 78.1.1 9	Широта дискреційних повноважень. Документальна позапланова перевірка здійснюється за наявності такої обставини: Платником податків – фізичною особою (в тому числі самозайнтою	Не вказано, з яких джерел податковий інспектор має отримати інформацію про те, що фізична особа здійснила вказане придбання товарів, тобто які власне мають бути докази такого придбання. У ст. 170.13.6 зазначено, що

	<p>особою) в межах однієї операції щодо придбання товарів, робіт, послуг та інших матеріальних цінностей здійснено витрати на суму, що перевищують встановлений на момент здійснення такої операції ліміт готівкових розрахунків для фізичних осіб.</p>	<p>контрагенти відповідної фізособи мають повідомляти ДФС про таку операцію. Але неясно, чи є це повідомлення виключною підставою для призначення перевірки. Таким чином, представники ДФС зможуть на власний розсуд масово призначати необґрунтовані перевірки фізособам щодо їх витрат.</p>
Ст. 170.1 3.2	<p>Широта дискреційних повноважень. Контролюючий орган приймає податкове повідомлення-рішення, де визначає податкове зобов'язання платника податку у випадку: а) одержання <u>доказів</u> подання платником податків фізичною особою (у т.ч. самозайнятою) недостовірної інформації щодо своїх доходів <u>та витрат</u>. Але які саме докази мають на увазі, зі статті неясно. Згідно із законопроектом, у цьому випадку ставка оподаткування складає 30%.</p>	<p>Відсутність вичерпного переліку доказів недостовірності інформації платника про власні доходи і витрати та яким чином ці докази мають бути отримані органами ДФС, створює ризики, що органи ДФС будуть використовувати цю норму на власний розсуд вибірково. Фактично ця норма може бути застосована органами ДФС до будь-якої фізичної особи з метою отримання від неї неправомірної вигоди.</p>
Ст. 170.1 3.2	<p>Широта дискреційних повноважень. Контролюючий орган приймає податкове повідомлення-рішення, в якому визначає податкове зобов'язання платника податку: у разі <u>виявлення непідтвердженого доходу</u> (перевищення витрат над доходами) за результатами проведення перевірки платника податку – фізичної особи (в тому числі самозайнятої особи).</p>	<p>Враховуючи, що методологія та порядок обчислення «непідтвердженого доходу» (перевищення витрат над доходами) є нечіткими, неясно, яким чином органи ДФС будуть «виявляти» такий «непідтверджений дохід». Надання контролюючому органу можливості одноосібно визначати податкове зобов'язання (ставка 30%) платника податку створює ризик використання цієї норми органами ДФС на власний розсуд вибірково до будь-кого з метою отримання неправомірної вигоди.</p>
Ст. 170.1 3.6	<p>Широта дискреційних повноважень. Контрагенти платників податків – фізичних осіб (у т.ч. самозайнятих) зобов'язані щомісячно до 10 числа поточного місяця повідомляти контролюючі органи про здійснення платниками податків за попередній місяць операцій щодо придбання товарів, робіт, послуг та інших матеріальних цінностей на суму, що перевищують встановлений на момент здійснення такої операції ліміт готівкових розрахунків для фізичних осіб (наразі 150 тис. грн.), шляхом подання листа із зазначенням інформації про такі операції.</p>	<p>Ця норма накладає надмірні обтяження на бізнес та громадян, які змушені будуть щомісяця звітувати контролюючим органам про операції з фізичними особами понад вказаний обсяг. Враховуючи те, що проконтролювати чи дійсно всі контрагенти повідомляють про такі операції є надзвичайно складно, виникає ризик застосування санкцій у вигляді штрафу вибірково з метою отримання неправомірної вигоди.</p>

	За порушення передбачено штраф у розмірі 5% від суми операцій, щодо яких порушено порядок подання (у разі повторного порушення – 10%).	
Ч. 13, Підро зділ 9-3 Перех ідних положень ПКУ	Широта дискреційних повноважень. Контролюючий орган приймає податкове повідомлення-рішення, в якому визначає податкове зобов'язання платника податку, що скористувався правом на податкову амністію, у випадку: Одержання під час перевірки <u>доказів</u> подання платником податків фізичною особою (у т.ч. самозайнятою) недостовірної інформації щодо своїх доходів. Але вичерпного переліку речей, що можуть підпадати під поняття «докази», законопроект не містить.	Відсутність вичерпного переліку доказів щодо недостовірної інформації платника про власні доходи та яким чином ці докази мають бути отримані органами ДФС, створює ризики, що органи ДФС будуть використовувати цю норму на власний розсуд вибірково з метою отримання неправомірної вигоди.

Виявлені корупціогенні фактори

	Корупціогенний фактор	Кількість норм
1)	неправильне визначення функцій, повноважень (обов'язків) і відповідальності певних суб'єктів (органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших осіб, на яких поширюється дія Закону «Про запобігання корупції»):	6
	- визначення компетенції за формулою «має право»;	
	- широта дискреційних повноважень;	6
	- надмірна свобода підзаконної нормотворчості;	-
	- відсутність відповідальності за правопорушення;	-
2)	колізії і вади законодавчої техніки;	-
	- колізії;	-
	- корупціогенні вади законодавчої техніки;	-
3)	прогалини в регулюванні:	-
	- прогалини в нормах матеріального права;	-
	- відсутність або недостатність контролю і прозорості;	-
	- відсутність або недостатність адміністративних і судових процедур;	-
	- відсутність або недостатність конкурсних (аукціонних) процедур;	-
4)	неправильне визначення умов реалізації належного особи – одержувачу публічних послуг права (необґрунтовані обтяження при його реалізації) або умов виконання обов'язку;	-
5)	неправдиві цілі прийняття законопроекту.	-
	Всього	6

Виконавець: Роман Склярів, експерт Центру політичних студій та аналітики.

Перевірив: Микола Хавронюк, директор з наукового розвитку Центру політико-правових реформ, доктор юридичних наук, професор.

Методологія проведення експертизи: <http://pravo.org.ua/ua/news/5226-metodologiya-provedennya-gromadskoyi-antikoruptyynoyi-ekspertizi>

З іншими висновками громадської антикорупційної експертизи можна ознайомитись [тут](#).